

Sverige har for ganske kort Tid siden, trods nogen Protest fra Kvindernes Side, med overvældende Majoritet vedtaget Forbudet mod Kvinders Natarbejde i Overensstemmelse med Bernerkonventionen, og dette har i Virkeligheden allerede i en Aarrække været gældende i en Del af de nævnte Lande, f. Eks. i Tyskland, Frankrig, England og Schweiz, saaledes at disse Lande vel nærmest deltog i Konferencen og gav deres Underskrift for at give Sagen deres moralske Støtte, ligesom Danmark underskrev den paa samme Konference vedtagne Konvention om Forbud mod Benyttelse af hvidt Fosfor til Tændstikfabrikation, et Forbud, der har været gældende her hjemme siden 1874.

Det praktiske Resultat af Danmarks Tiltrædelse af Bernerkonventionen er altsaa, at den danske Regering, som paa Konferencen var repræsenteret af dav. Kontorchef i Indenrigsministeriet H. Vedel, har forpligtet sig til i 1910 at forelægge Rigsdagen en Ændring i Fabriksloven gaaende ud paa at bringe denne i Overensstemmelse med Bernerkonventionen. Medens de øvrige Stater skulde ratificere deres Tiltrædelse af Konventionen inden Udgangen af 1908, forbeholdt Danmark sig Frist til 1912 af Hensyn til den i 1910 forestaaende Revision af Fabriksloven. Alt dette vidste de, der interesserede sig for Spørgsmaalet, og man afventede Regeringens Forslag. Imidlertid foregrebes pludselig Begivenhedernes Gang i Rigsdagssamlingens sidste Dage, idet d'Hrr. Folketingsmænd Dr. Birck og Johan Knudsen d. 29. April indbragte et Forslag til Ændring af Fabriksloven, som imidlertid ikke naaede til Behandling. Dette Forslag, som jeg for Nemheds Skyld vil kalde Dr. Bircks Forslag, da der næppe er Tvivl om, at det væsentlig skyldes hans Interesse for social Lovgivning, forbyder Børn indtil 14 Aars Alderen at arbejde i industrielle Virksomheder. Endvidere foreslaar det, at Personer under 18 Aar og *alle* Kvinder uden Hensyn til Alder ikke maa arbejde mere end 10 Timer Netto, 12 Timer Brutto, i et Døgn og slet ikke i Tiden fra 9 Aften til 5½ Morgen. Dr. Bircks Forslag er altsaa endnu mere vidtgaaende end Bernerkonventionen, hvis Natarbejdsforbud kun gaar fra 10—5, selv om Bestemmelsen om 11 Timers uafbrudt Nattehvil i Praksis vil komme til at betyde, at Kvinder ikke maa arbejde f. Eks. fra 7 Aften til 6 Morgen eller fra 8—5, alt efter de forskellige Virksomheders Behov. Dr. Birck forlanger jo imidlertid 12 Timers Hviletid, altsaa Pavse f. Eks. fra 6—6 eller 7—7.

Det vil nu være rimeligt at undersøge, hvor mange Kvinder, der vil rammes af Forbudet,

hvis det gennemføres i Danmark, og der er da ogsaa i Anledning af Danmarks Tiltrædelse af Bernerkonventionen foranstaltet to af hinanden uafhængige Undersøgelser i saa Henseende, den ene foranlediget af Arbejdsgiverforeningen, den anden af de Samvirkende Fagforbund. Begge disse Undersøgelser kommer til det Resultat, at det kun er nogle faa hundrede Kvinder, der vil rammes af Forbudet, navnlig da det overlades de forskellige Landes Regeringer administrativt at gøre Undtagelser fra Forbudet i forskellige Virksomheder. Natarbejdet falder ind under tre forskellige Kategorier: Overarbejde, Natarbejde i Virksomheder med uafbrudt Drift hele Døgnet og endelig saadant Arbejde, der kun *kan* udføres om Natten. En Virksomhed, der falder ind under den første Kategori, Overarbejdet, er f. Eks. Bogbinderfaget. I den travle Tid Oktober—December, da de nye Bøger skal ud, forekommer der meget Overarbejde hos visse Firmaer i Kbhvn. Det er væsentlig Brochurearbejde (nye Bøger i Papiromslag), og dette er et Arbejde, som særlig udføres af Kvinder. I de Virksomheder, der er i uafbrudt Drift hele Døgnet med 2 skiftende Arbejdshold, beskæftiges der f. Eks. Kvinder i nogle Tekstilfabrikker, væsentlig i Vejle, hvor et Par hundrede Kvinder har regelmæssigt Natarbejde, desuden paa Glasværkerne og i Papirfabrikkerne, hvor et færre Antal Kvinder deltager i Natarbejdet. Ved saadant Arbejde, der kun kan udføres om Natten, som f. Eks. Trykning af Morgenbladene og Rengøring af Sporvognene, er der ogsaa et mindre Antal Kvinder beskæftiget.

For alt Natarbejde gælder selvfølgelig den Regel, at det betales bedre end det samme Arbejde udført om Dagen. Overarbejde betales, naar det udstrækkes over en vis Tid med indtil 100 % over Minimaltimelønnen for Dagarbejde. Kvindelige Trykkeriarbejderses Minimalløn i Kbhvn. er 14 Kr. ugentlig for udelukkende Dagarbejde, 18 Kr. ugentlig, naar Arbejdsgiveren tillige har Ret til af og til at benytte deres Arbejdskraft om Natten. En enkelt kvindelig Trykkeriarbejder, som arbejder ved »Socialdemokraten«, udelukkende om Natten, 3½ Time i Døgnet, har en Ugeløn af 24 Kr., dette er dog en Undtagelse. Ved Sporvognsrengøring faar de kvindelige Dagarbejdere 25 Øre i Timen de Søgnedage, 30 Øre om Søndagen, medens Natarbejderne faar henholdsvis 30 og 35 Øre i Timen. Disse faa Eksempler maa være nok til at belyse den økonomiske Side af Sagen.

Men nu de arbejdende Kvinder selv, hvorledes stiller de sig, ønsker de Forbudet? Her-